

Een kar vol muziek met.....

<p>Haas en Schildpad <i>Snel en langzaam</i></p>	<p>Steen en Veer <i>Hard en zacht</i></p>
<p>Bal <i>Kort en lang</i></p>	<p>Bloem <i>Hoog en laag</i></p>

Een muziekproject voor kleuters

Inhoud

Inleiding	3
Inhoud van de kar	4
Tips bij het geven van muzieklessen	5
Les 1 Haas en Schildpad (snel en langzaam)	6
Les 2 Steen en Veer (hard en zacht)	8
Les 3 Bal (kort en lang)	10
Les 4 Bloem (hoog en laag)	12
De liedjes	14
Suggesties voor het werken met de kar	16

Inleiding

“Een kar vol muziek...” is een muziekproject voor kleuters gekoppeld aan de SKVR leskist muziek.

De kinderen zingen liedjes en maken zelf muziek gebaseerd op de muzikale tegenstellingen *snel en langzaam, hard en zacht, hoog en laag, kort en lang, wel geluid en geen geluid*.

Deze muzikale tegenstellingen worden visueel zichtbaar gemaakt door een aantal voor kleuters aansprekende attributen, dat in de kar aanwezig is.

In elke voorbeeldles staat één van de muzikale tegenstellingen centraal en ervaren de kinderen door te luisteren, bewegen en zelf instrumenten te bespelen hoe ze deze tegenstelling kunnen vertalen in muziek.

Bij elke les wordt een korte uitleg gegeven over de specifieke kenmerken van de muzikale tegenstelling die centraal staat en hoe kleuters deze ervaren.

De tegenstelling *wel geluid, geen geluid* heeft te maken met het verschil tussen geluid en stilte. Deze tegenstelling kan in elke les aan bod komen. De kinderen moeten namelijk leren dat stoppen met muziek maken net zo belangrijk is als beginnen en doorgaan met muziek maken. Door een duidelijk start en stopteken te geven wordt deze tegenstelling visueel zichtbaar voor de kinderen. De andere tegenstellingen worden bij elke les apart besproken.

Elke les duurt ongeveer 40 minuten, maar je kan er natuurlijk ook voor kiezen om de les te splitsen.

Deze speciaal voor jonge kinderen ontworpen kar met instrumenten zijn gemaakt door Bert van Bommel onder de naam Tutti Timbri.

Deze instrumenten en vele andere zijn te koop via de website

<http://www.tuttitimbri.nl>

Je wordt vriendelijk verzocht de inhoud van de kar goed te controleren voordat deze weer opgehaald wordt.

Heb je op- of aanmerkingen over de kar of de lessen dan verzoeken wij je vriendelijk deze te melden bij Sari Goudriaan:

s.goudriaan@kc-r.nl

Wij wensen je heel veel plezier met de lessen!!

Inhoud van de kar

De instrumenten zijn te verdelen in een aantal groepen.

Kloppen

- 2 houten drums in deksel kar, met vilten kloppers
- 2 houten drums in voor en achterkant kar, met vilten kloppers
- 1 houten basdrum in standaard, met vilten klopper
- 1 Thaise gong in handvat, met vilten klopper
- 2 Birmaanse gongs in handvat, met houten kloppers

Blazen

- 4 houten fluiten

Schudden

- 4 klopperbuizen
- 12 schuddoosjes
- Turkse schapenbelletjes in handvat

Tikken

- 50 paar ritmekloppers in doos
- 50 paar ritmestokjes in doos
- 1 set claves
- 2 losse chimes in handvat

Overig

- 1 Chimebar in rekje
- 1 Lippendoos
- 2 ruisplaten
- 2 ruiswielen aan de zijkanten van de kar

Attributen gekoppeld aan de muzikale tegenstellingen

Snel en langzaam

Haas en Schildpad

Hard en zacht

Steen en Veer

Kort en lang

Bal met belletje en stuiterbal

Hoog en laag

Bloem in pot

Tips bij het geven van muzieklessen

Er zijn leerkrachten die opzien tegen het geven van muziekles omdat het altijd zoveel herrie maakt en de kinderen er onrustig van worden.

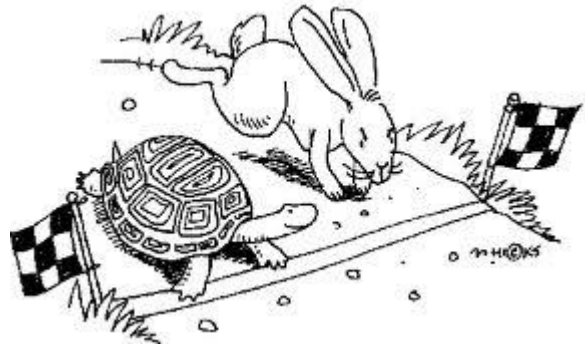
Hieronder volgen een paar tips die je kan gebruiken bij het geven van de lessen.

- Zorg voor een goede geluidsbeheersing. Bespreek vooraf met de kinderen hoe hard ze mogen spelen. Zachte muziek is ook mooi!
- Bedenk een duidelijk start- en stopteken. Laat dit zien aan de kinderen en oefen het een aantal keer voordat je gaat beginnen met de les.
- Omgaan met de instrumenten. Hoe doe je dat? Laat goed zien en horen hoe de kinderen met een instrument om moeten gaan, zodat het niet kapot kan gaan.
- Laat de kinderen de instrumenten onder de stoel leggen als de leerkracht praat, maar leer ze ook om niet te spelen als ze het instrument nog vasthebben, dan haal je de vaart niet steeds uit de les als je kort iets wil vertellen.
- Zing met de kinderen een liedje tijdens het uitdelen (en ophalen) van de instrumenten en laat ze meespelen. Als alle kinderen eenmaal het instrument hebben kan het onder stoel gelegd worden zodat ze goed naar de uitleg kunnen luisteren.
- Leer de kinderen tijdens het spelen te kijken naar de 'dirigent'. Deze geeft tekens en die moet je kunnen zien om ernaar te kunnen luisteren.

Les 1 Haas en Schildpad

Snel en langzaam

Kinderen associëren vaak *snel* met *hard* en *langzaam* met *zacht*. Dat is logisch en in eerste instantie helemaal niet erg, het gaat er tenslotte om dat ze het verschil tussen *hard* en *zacht* goed leren kennen.

Maar harde muziek kan natuurlijk best *langzaam* zijn en zachte muziek kan ook *snel* gespeeld worden.

Oefen daarom in een later stadium om *hard* en *langzaam* tegelijk te spelen. Laat ze bijvoorbeeld stampen als een reus in verschillende tempi en speel erbij op een slaginstrument. Laat de kinderen ook zelf op hun instrument spelen hoe een reus klinkt (*hard*), die *langzaam* loopt.

Snel maar tegelijk ook *zacht* klinkt bijvoorbeeld als een muisje dat vlug wegloupt als de kat eraan komt. Laat de kinderen deze combinatie ervaren door te rennen als muizen en door dit later zelf te verklanken op slaginstrumenten.

Nodig:

Handpoppen schildpad en haas

Instrumenten waar je mee kan kloppen of tikken (zie inhoud kist).

Lied; niet zo langzaam

Introductie

Voorstellen schildpad en haas

Wat zijn de kenmerken: Hoe zien ze eruit? Wat eten ze? Waar wonen ze? Hoe bewegen ze zich voort? Wie zal winnen als ze een wedstrijdje hardlopen gaan doen?

Conclusie; haas is snel en schildpad is langzaam

Ervaren van snel en langzaam op verschillende manieren

Hoe snel loopt een haas?

Snel trappelen met de voeten op de grond (blijf zitten op je stoel)

Hoe langzaam loopt een schildpad?

Langzaam trappelen met de voeten op de grond (blijf zitten op je stoel)

Reageren op de handpoppen;
Verberg de handpoppen achter je rug en laat ze om de beurt zien aan de kinderen.
Als je haas ziet trappel je heel snel, als je schildpad ziet trappel je heel langzaam.
Welke geluiden kunnen we nog meer langzaam en snel maken? Wie heeft er een idee?
Bv op je knieën tikken, handen klappen, handen over elkaar wrijven, op je wangen kloppen, kaarsje uitblazen etc.....

Lied aanleren

Zing het lied "niet zo langzaam.." voor of draai de CD. Herhaal dit een aantal keren. Laat de kinderen meelopen op het tempo van de muziek. Eerst langzaam en dan sneller.
Laat de kinderen meeklappen op het tempo van de muziek.
Laat een deel van de kinderen zingen of klappen en de anderen lopen.

Spelen op de instrumenten

Met alle klop en tikinstrumenten die in de kist zitten is het mogelijk om snel en langzaam te spelen. Laat de instrumenten die je in deze les wil gebruiken aan de kinderen zien en horen.

Spreek een start- en stopteken af en oefen dit een paar keer.
Geef alle kinderen een instrument en laat ze eventueel even experimenteren. Geef het stopteken.

Doe de volgende oefeningen;

- Wie kan snel spelen? 1 kind doet voor, de rest doet na.
- Wie kan langzaam spelen? 1 kind doet voor, de rest doet na.
- Herhaal de oefening met de poppen. De kinderen reageren nu door snel en langzaam te spelen op hun instrumenten.
- Oefen ook de muzikale tegenstelling 'wel geluid, geen geluid'
Wanneer beide popjes **onzichtbaar** zijn is het helemaal stil.
- Speel of zing het lied en laat de kinderen daarbij langzame en snelle muziek maken.

Bewegen op snelle en langzame muziek

Helft van de kinderen danst. De andere helft speelt snel of langzaam. Geef dit met behulp van de handpoppen aan.
Als beide poppen onzichtbaar zijn is er geen muziek en staan de dansers stokstijf stil.....
Wisselen.

Afsluiting

Zing het lied "niet zo langzaam.." nog een keer met de kinderen.
Natuurlijk steeds een beetje sneller

Les 2 Steen en Veer

Hard en zacht

Dit zijn begrippen die op een aantal manieren geïnterpreteerd kunnen worden. Iets kan hard of zacht aanvoelen. Je kan hard (snel) of zacht (langzaam) lopen. In muziek gaat het om volume, om het verschil tussen harde geluiden en zachte geluiden. De voorwerpen die wij kozen om deze tegenstelling uit te beelden zijn een Steen en een Veer. Deze voelen hard of zacht aan, zien er hard of zacht uit, maar ook het geluid dat erbij hoort is anders. Steen klinkt *hard* en Veer klinkt *zacht*.

Er zijn muziekinstrumenten waar je zowel *hard* als *zacht* op kan spelen (bijvoorbeeld een trommel), maar er zijn ook instrumenten die voornamelijk *zacht* klinken (bijvoorbeeld een fluit). Voor deze les kiezen we voor het verschil tussen harde en zachte instrumenten in vergelijking tot elkaar. De kinderen gaan een keuze maken; welk instrument klinkt *zacht* en welk instrument klinkt dan *hard*.

In een volgende les kan je kinderen laten ervaren dat je bijvoorbeeld op een trommel zowel hard als zacht kan spelen.

Nodig:

Steen en Veer

Zacht klinkende instrumenten zoals de rietkloppertjes, houten fluiten, losse chimes, chimebar, Turkse schapenbelletjes.

Hard klinkende instrumenten zoals de drums (allemaal), Birmaanse gongs, klopperbuizen, schuddoosjes (sommige)

Introductie

Voorstellen Steen en Veer. Hoe zien ze eruit? Wat is het verschil? En wat voel je als je ze aanraakt? Wie voelt hard en wie voelt zacht aan?

Wat hoor je als je met een stokje op steen tikt? Wat hoor je als je met een stokje op veer tikt? Wat is het verschil? Wie klinkt het hardst? En wie klinkt het zachtst?

Conclusie; Steen is *hard* en Veer is *zacht*.

Ervaren van harde en zachte geluiden

Wie kan een zacht geluid maken? Eén kind doet voor, andere kinderen doen na.

Wie kan een hard geluid maken? Eén kind doet voor, andere kinderen doen na.

Spelen op instrumenten

Laat de instrumenten die je voor deze les wil gebruiken aan de kinderen zien en horen.

Welke klinken hard en welke klinken zacht? Verdeel samen met de kinderen de instrumenten in *Steen* en *Veer* instrumenten.

Spreek een start en stopteken af en oefen dit een paar keer.

Deel de instrumenten uit en laat de kinderen eventueel even experimenteren. Geef het stopteken.

Doe de volgende oefeningen;

- Als je *Steen* ziet spelen de harde instrumenten, als je *Veer* ziet spelen de zachte instrumenten.
- Oefen ook de muzikale tegenstelling 'wel geluid, geen geluid' Wanneer beide attributen onzichtbaar zijn is het helemaal stil.
- Laat twee kinderen een *Steen* en *Veer* instrument tegelijkertijd spelen. De andere kinderen luisteren heel goed. Welk instrument hoor je het best?
- Laat de instrumenten onder de stoel leggen

Bewegen op muziek/ Lied aanleren

Welke dieren kan je heel goed horen als ze lopen? Welke dieren hoor je bijna niet als ze lopen.

Laat de kinderen afwisselend lopen als een olifant en een muis.

Speel daarbij zelf op een *Steen* of *Veer* instrument.

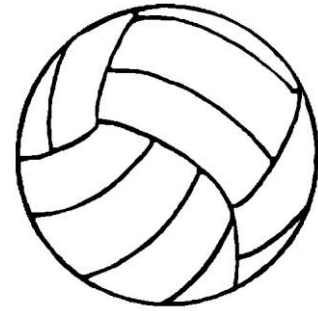
Zing het lied "Beestenbende" of draai de cd. Laat de kinderen meelopen als olifanten of muizen.

Laat een paar kinderen het lied uitbeelden terwijl de rest meezingt.

Afsluiting

Laat (eventueel met behulp van de voorwerpen) afwisselend de *Steen* en *Veer* instrumenten meespelen met de cd. Haal de instrumenten weer op. Zing het lied nog een keer.

Les 3 Bal

Kort en lang

Ook de begrippen *kort* en *lang* zijn multi-interpretabel.

Een stuk touw kan *kort* of *lang* zijn, je kan *korte*, houterige of *lange*, soepele bewegingen maken en een geluid kan *korte* of *lange tijd* doorklinken.

Bij muziek gaat het verschil tussen *kort* en *lang* om klanken die lange of korte tijd hoorbaar zijn. Dit kan op meerdere manieren.

Op een trommel kan je korte of lange tijd achter elkaar spelen, maar als je één keer op een trommel slaat klinkt hij *kort* door.

Op een gong kan je korte of lange tijd achter elkaar spelen, maar als je één keer op een gong slaat klinkt hij *lang* door. Langer dan een trommel.

Voor deze les kiezen wij ervoor kinderen het verschil te laten horen tussen instrumenten die *kort* of *lang* doorklinken. Je kan dat meestal niet zien, alleen door te luisteren kom je er achter welk instrument *lang* doorklinkt en welk *kort*.

Nodig:

Belbal en Butsbal

Lang klinkende instrumenten, zoals chimebar in rekje, losse chimes, Birmaanse gongs, Thaise gong, ruisplaten

Kort klinkende instrumenten, zoals alle drums, rietkloppers, ritmestokjes, claves.

Lied; Robbie Robot

Introductie

Dit zijn Butsbal en Belbal. Wat kan ik allemaal met deze Ballen doen?

Op de grond butsen, rollen, overgooien

Kan je bal ook horen? Als Butsbal op de grond butst klinkt hij heel kort. Als Belbal rolt klinkt hij heel lang.

Ervaren van korte en lange geluiden

We klappen in onze handen als Butsbal op de grond stuitert.

We maken met onze stem korte geluiden als Butsbal op de grond stuitert.

We maken met onze stem lange geluiden zolang Belbal rolt.

Dit kan ook als we met onze handen of voeten op de grond trommelen.

Spelen met de instrumenten

Welke instrumenten klinken kort door? Welke klinken lang door? luister samen naar de instrumenten. Laat de 'lange' instrumenten goed uitklinken. Stel vragen als 'wie hoort het nog?' of 'steek je vinger op zodra je niks meer hoort.'

Samen met de kinderen maak je zo twee groepen van de instrumenten, *lange* en *korte* instrumenten.

Spreek een start en stopteken af en oefen dit een keer.

Deel de instrumenten uit en laat de kinderen eventueel even experimenteren. Geef het stopteken.

Stuiter butsbal op de grond. Klinkt dit lang of kort? Welke instrumenten horen hierbij, de korte of de lange?

Laat de kinderen met de korte instrumenten meespelen als butsbal op de grond stuitert.

Laat belbal op de grond rollen. Klinkt dit lang of kort? Welke instrumenten horen hierbij, de korte of de lange?

Laat de kinderen met de lange instrumenten meespelen als belbal over de grond rolt.

Bewegen op muziek

Speel op een 'kort' instrument. Wie kan hierop een mooie dans maken? Maak bewust pauzes zodat de kinderen schokkerige bewegingen maken. Waar lijkt dit op? (Een robot)

Speel op een lang instrument en laat de kinderen hierop bewegen met lange soepele bewegingen, zoals een balletdanser(es). Let erop dat de bewegingen zo lang duren als het instrument hoorbaar is, doe dit desnoods zelf een paar keer voor.

Laat ook afwisselend groepjes kinderen de instrumenten bespelen en laat de rest hierop bewegen.

Bewegen op het lied en muziek erbij maken

Zing het lied "Robbie Robot" of speel de cd. Hoe beweegt Robbie robot? Hoe beweegt Saartje Soepel? Laat de kinderen bewegen op het lied. Als een robot en als een danser(es).

Welke instrumenten passen bij Robbie Robot? Een welke bij Saartje Soepel?

Laat de groepjes afwisselend meespelen

Nb. Dit is vooral voor de jongere kinderen een moeilijk lied. Eén les zal niet genoeg zijn om het lied aan te leren.

Afsluiting

Haal de instrumenten op en zing het lied samen met de kinderen. Stuiter en rol zelf met de ballen tijdens het zingen.

Les 4 Bloem

Hoog en laag

Hoog en laag zijn lastige muziektermen voor kleuters.

Ze horen vaak wel het verschil tussen een hoge en lage klank, maar ze kunnen de juiste term niet vinden voor hetgeen ze horen.

Hoog hoort voor kinderen bij het begrip groot, en hierbij passen eerder lage klanken dan hoge. *Hoog* wordt door de kinderen vaak geassocieerd met grote dieren (zoals bv een olifant die groot en zwaar is en dus wel hoog moet klinken)

Laag hoort voor kinderen bij het begrip klein en hierbij passen hoge klanken beter dan lage. Een muis is klein en moet dus wel laag klinken)

Door te werken met de termen 'omhoog' en 'omlaag' en deze te koppelen aan hoge en lage tonen leren de kinderen spelenderwijs 'omhoog gaan' te koppelen aan hoge tonen, en 'omlaag gaan' te koppelen aan lage tonen.

Bij een bloem die groeit hoort een melodie die omhoog gaat. Als de bloem weer zakt gaat de melodie omlaag.

Nodig:

Stokpop Bloem

Instrumenten die duidelijk hoog en laag klinken zoals de grootste en kleinste houten fluit, de twee losse chimes, de basdrum en de houten drums in het deksel van de kar.

Lied; Handensamba

Introductie

Voorstellen Bloem. Hoe ziet ze eruit? Waar groeit ze?

Hoe groeit ze? Eerst heel laag bij de grond en dan wordt ze steeds hoger. Laat het goed zien met de stokpop en herhaal steeds de termen laag en hoog. Dit is een bijzondere bloem. Ze groeit als de zon opkomt gaat en ze kruipt weer in de grond als de zon ondergaat. Maak met je stem een glijdend geluid van laag naar hoog als Bloem groeit en van hoog naar laag, als Bloem weer in de grond kruipt.

Ervaren van hoge en lage geluiden

Laat de kinderen een bloem uitbeelden die groeit, van heel laag bij de grond, naar heel hoog in de lucht. Maak met je stem een glijdend geluid van laag naar hoog als bloemen groeien. Vertel dat de bloemen weer in de grond kruipen als de zon weggaat. Maak met je stem een glijdend geluid van hoog naar laag als de zon ondergaat en de bloemen weer in de grond kruipen. Maak steeds een bewuste stop tussen het moment van groeien en dalen.

Luisteren naar de instrumenten

Laat de basdrum aan de kinderen horen. Wie weet een groot dier dat over de grond kruipt of loopt? (bv een krokodil of een grote slang)

Terwijl de leerkracht (of een kind) op de basdrum speelt kruipen de kinderen over de grond als krokodillen.

Speel op de dekseldrums. Dit zijn twee aapjes die hoog in de bomen spelen.

Terwijl de leerkracht (of een kind) op de dekseldrums speelt klimmen de kinderen in de boom als aapjes.

Speel de drums afwisselend na elkaar en laat de kinderen reageren op wat ze horen. Kruipen op de grond of klimmen in de bomen.

Laat de chimes horen aan de kinderen.

Verzin bij de laagst klinkende chime een klein dier dat over de grond kruipt (een worm of mier) en bij de hoogst klinkende chime een klein dier dat hoog in de lucht is (een vogeltje).

Herhaal bovenstaande bewegingsactiviteit.

Laat ook op deze manier de hoogste en laagste fluit aan de kinderen horen.

Maak met 6 kinderen een hoge dieren en lage dieren orkest. Geef met je handen aan wanneer de lage dieren mogen spelen (hand laag bij de grond) en wanneer de hoge dieren mogen spelen (hand omhoog in de lucht.) Laat de andere kinderen hier goed naar luisteren. Als ze je handbeweging niet vanzelf nadoen stimuleer ze hier dan toe. Kunnen ze dit ook met hun ogen dicht? Laat ze daarna bewegen als het orkest speelt. Ze mogen zelf kiezen welke lage of hoge dieren ze willen zijn.

Lied aanleren

Zing het lied of speel de cd. De kinderen zullen vanzelf meebewegen op het refrein 'doe je handen omhoog, doe je handen omlaag'.

Afsluiting

Laat de kinderen lekker meedansen op de muziek van het lied.

De liedjes

Nog een beetje sneller graag

Niet zo langzaam, loop eens door
Dit gaat veel te langzaam hoor
Geen getreuzel, niet zo traag
Nog een beetje sneller graag

Tekst; André Rooymans
Muziek; Leo Aussems
Bron; Kleuterwijs, www.meestersinmuziek.nl

Beestenbende

Wij stampen als een olifant
Wij stampen over straat
Wij stampen als een olifant
Van vroeg tot 's avonds laat

Wij trippelen als muisjes rond
Wij trippelen over straat
Wij trippelen als muisjes rond
Van vroeg tot 's avonds laat

Tekst en muziek; Ingrid Rietveld
Bron; Kleuterwijs, www.meestersinmuziek.nl

Robbie Robot

Mijn naam is Robbie robot
Ik ben gemaakt van staal
Mijn ogen zijn twee lampjes
Dat vind ik heel normaal

Klik klak rikketiketik
Blieperdebliep tsjeng boem
Klik klak rikketiketik
Blieperdebliep tsjeng boem

Mijn naam is Saartje Soepel
En dansen vind ik fijn
Mijn benen zijn van elastiek
't is fijn om zo te zijn

Zwaai, zwaai, draaien maar
Tik aan de grond en klaar
Zwaai, zwaai, draaien maar
Tik aan de grond en klaar

Tekst en muziek; Fré Keus
Tekst couplet 2; Ine van Egdom
Bron; Kleuterwijs, www.meestersinmuziek.nl

Handensamba

Een kronkelige slang
Die was voor niemand bang
Hij zei; "kijk mij, ik ben zo lekker lang"

Doe je handen omhoog
Doe je handen omlaag
Doe je handen omhoog
Doe je handen omlaag

Een vogeltje dat vloog
Kwam langs de regenboog
Hij zei; "kijk mij, ik ben zo lekker hoog"

Doe je handen omhoog
Doe je handen omlaag
Doe je handen omhoog
Doe je handen omlaag

Tekst; Marian van Gog
Muziek; Hans Peters en Ton Kerkhof
Bron; Kleuterwijs, www.meestersinmuziek.nl

Suggesties voor het werken met de kar

Muziekhoe

Maak een tijdelijke muziekhoe met naast de kar allerlei muziekattributen.

Denk aan een dirigentenjas, dirigeerstokje, muziekpapier, muziekboeken, cd's, een muziekstandaard, afbeeldingen van diverse musici, muziekinstrumenten, dirigenten, orkesten, (symfonieorkest, blaasorkest, fanfare) en bands.

Besteed hier in de kring aandacht aan.

Laat de kinderen zelf experimenteren met de instrumenten.

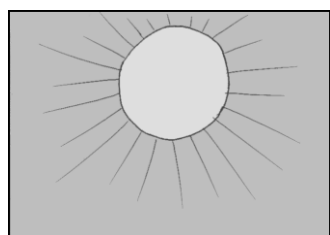
In het boek 'gevangen in een schelp' (L. de Jong, Noordhoff uitgevers bv) staat een prachtig muziekproject met kleuters beschreven. Uitgangspunt van de schrijver is de manier waarop jonge kinderen leren en zich ontwikkelen. De kar kan hier zeker een rol in spelen.

klankspel

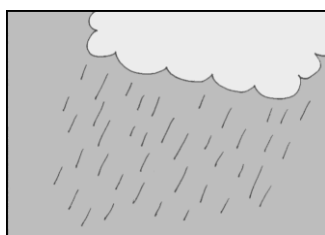
Gebruik de houten fluiten, ritmestokjes, rietkloppers en drums om regen en onweer te verklanken met de kinderen. Laat de instrumenten eerst afzonderlijk horen en vertel een verhaal;

Ik maakte een wandeling want het was mooi weer, toen begon het zachtjes te regenen.....etc. Gebruik de instrumenten bij je verhaal

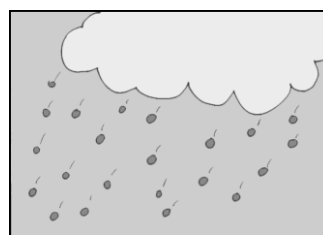
Vertel het verhaal nog een keer en laat nu de kinderen meespelen. Gebruik eventueel beeldmateriaal om het verhaal te verduidelijken.

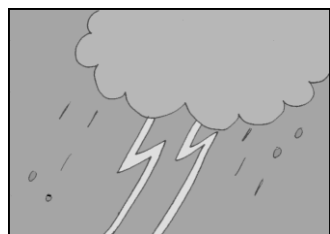
Geen muziek

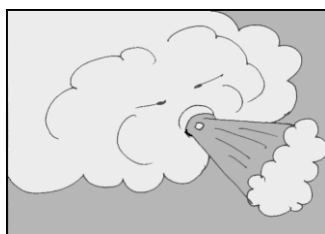
regen=rietkloppers

hagel=ritmestokjes

Drums= onweer

houten fluiten= wind

allemaal tegelijk!

Bron afbeeldingen; <http://www.juf2juf.info/Projecten/Herfst/herfst.html>